Į LAISVĘ

Nr. 18 — Kaina 20 kap.

LEIDŽIA LIETUVIŲ AKTYVISTŲ FRONTAS

1941. VII. 14 — Pirmadienis

Visose lemiamose vietose pralaužta Stalino linija

Vokiečių kariuomenė jau betarpiškai grasina Petrapiliui ir yra visai arti prie Kievo. Paimtas Vitebskas. Bolševikų armija pradeda pakrikti ir irti

Vyriausioji Fiurerio būstinė. VII. 13. ELTA. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Kaip jau specialiu komunikatu buvo pranešta, visose svarbiausiose vietose smarkiu puolimu pralaužta Stalino linija. Iš Moldavijos išžygiavusios vokiečių rumunų armijos nustūmė priešą plačiu frontu už Dniestro. Iš Galicijos išžygiavę vokiečių, slovakų ir vengrų kariuomenių daliniai vejasi bėgantį priešą. Į šiaurės rytus nuo Dniestro vokiečių kariuomenės daliniai yra visai arti prie Kijevo. Į šiaurę nuo Pripečio pelkių pralaužta tvirta sustiprinimo zona prie Dniepro. Tuo būdu vidurinė mūsų puolimo fronto dalis yra toliau kaip 200 kilometrų į rytus nuo Minsko. Nuo liepos 11 dienos Vitebskas yra mūsų rankose. Į rytus nuo Peipuso ežero vokiečių šarvuočių junginiai žygiuoja Leningrado link. Mūsų karinėms oro pajėgoms sunaikinus priešo geležinkelio tinklą, jau šiuo metu priešas neturi jokios galimybės išvystyti didesnio masto pasipriešinimo veiksmų. Daug priešo karinių junginių rodo pakrikimo ir iširimo žymių. Tos užnugario bazės, kurios reikalingos tolimesniam mūsų šarvuočių armijų operacijų vykdymui, jau yra prie pat buvusios Stalino linijos. Rytinėje Baltijos jūros dalyje vokiečių greitasis laivas torpedavo vieną 3.500 registruotų brutto tonų talpos sovietų prekybos laivą, kurį reikia laikyti nuskandintu.

Šiaurės Afrikoje

buvo atmuštas britų mėginimas naktį išsiveržti iš Tobruko. Prieš tą mėginimą britai gana stipriai šaudė iš artilerijos pabūklų. Vokiečių kovos lėktuvai padegė amunicijos sandėlius prie Marsa Matruko. Tobruko srityje vokiečių kovos lėktuvai sunaikino priešlėktuvinės apsaugos baterijas ir sugriovė, numetę bombų, amunicijos sandėlius.

Karas su Anglija

Kovodami prieš britų prekybos laivininkystę, vokiečių lėktuvai praėjusią naktį prie Anglijos pietryčių pajūrio sunaikino vieną 4000 registruotų brutto tonų talpos krovinių laivą. Kovos lėktuvai bombardavo uostų įrengimus prie Temzės žiočių ir Anglijos pietvakarių pajūryje. Liepos 12 dieną prie kanalo pakraščio priešas neteko trijų naikintuvų oro kautynėse, o tris jo kovos lėktuvus numušė vokiečių karo laivyno zenitinė artilerija. Naktį į liepos 13 dieną priešo lėktuvai, įskridę su silpnomis pajėgomis į šiaurės vakarų Vokietijos pajūrio sritį, numetė ten bombų, kurios žymių nuostolių nepadarė. Naktiniai naikintuvai numušė du į Vokietijos teritoriją įskridusius kovos lėktuvus.

Jūrų kapitonas Schuetze nuskandino ligi šiol jau 37 laivus. Jis yra jau septintas iš elės povandeninių laivų kapitonas, sunaikinęs daugiau kaip 200.000 registruotų brutto tonų talpos priešo laivų.

BERLYNAS. VII. 13. ELTA. Galingas vokiečių laimėjimas Rytuose, kaip DNB patyrė, dar labiau padidėjo greitu Stalino linijos pralaužimu. Prie Vitebsko bolševikai savo įtvirtinimus buvo sustiprinę šarvuočių pajėgomis, iš kurių 165 sovietų šarvuočiai buvo arba sunaikinti, arba pateko į mūsų rankas. Vokiečių pėstininkai ir pionieriai neatremiamu puolimu iš karto puolė vieną fortą Vitebsko srityje. Tada viena vokiečių pėstininkų pulko kuopa smogė pro pralaužtą Stalino liniją į už 25 kilometrų nuo fortų buvusią sovietų tankų diviziją.

Bolševikai vokiečių kariuomenės greičio ir jėgos buvo taip pritrenkti, kad jų eilėse kilo didžiausias sumišimas. Per tą puolimą buvo paimti arba sunaikinti 165 sovietų tankai.

BERLYNAS. VII. 13. ELTA. DNB žiniomis, liepos 12 d. buvo sunaikinti 147 sovietų lėktuvai. Iš jų 88 lėktuvai žuvo oro kovose, o 59 — sunaikinti žemėje. Vokiečių nuostoliai tuo pat metu siekia 9 lėktuvus.

Vokiečių oro pajėgos šeštadienį rėmė vokiečių kariuomenės prasiveržimą pro Stalino liniją.

Vien tiktai Smolensko srityje vokiečių lėktuvai sunaikino 77 sovietų tankus, 400 sunkvežimių, daug transporto traukinių ir 34 patrankas. Šiuose veiksmuose vokiečių oro pajėgos neturėjo jokių nuostolių.

BERLYNAS. VII. 12. ELTA. Kovose Vitebsko srityje liepos 11 d. vokiečių kariuomenė apsupo stiprias sovietų dalis. Sovietai, stiprių tankų dalinių remiami, mėgino prasilaužti. Šioje kovoje viena vokiečių zenitinė baterija maždaug per pusvalandį sunaikino 21 sovietų tanką, kurių tarpe aštuonis 52 tonų.

HELSINKIS. VII.13. ELTA. Oficialiai pranešama: Šeštadienį, liepos 12 d., priešo lėktuvai, be tų vietovių, apie kurias jau pranešta, dar bombardavo Porvoo miestą. Per bombardavimą daug gyvenamųjų namų buvo sunaikinta arba sužalota. Taip pat buvo numesta bombų į Loviisą, Simpelę, Konnuusuo, Kemijaervį, Kauką, Kihteilysvaarą ir Tupovaarą, tačiau nuostolių nepadaryta. Mūsų priešlėktuvinė apsauga numušė penkis priešo lėktuvus.

Vyr. kariuomenės vadovybės pranešimas

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. VII. 13. ELTA. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Visose svarbiausiose Rytų fronto vietose smarkiu puolimu pralaužta Stalino linija. Iš Moldavijos išžygiavusios vokiečių rumunų armijos nustūmė priešą plačiu frontu už Dniestro. Iš Galicijos išžygiavę vokiečių, slovakų ir vengrų kariuomenių daliniai vejasi bėgantį priešą. Į šiaurės rytus nuo Dniestro vokiečių kariuomenės daliniai yra visai arti prie Kievo. Į šiaurę nuo Pripečio pelkių pralaužta tvirta sustiprinimo zona prie Dniepro. Tuo būdu vidurinė mūsų puolimo fronto dalis yra toliau kaip 200 kilometrų į rytus nuo Minsko. Daug priešo karinių junginių rodo pakrikimo ir iširimo žymių. Nuo liepos 11 dienos Vitebskas yra mūsų rankose. Į rytus nuo Peipuso ežero vokiečių šarvuočių junginiai žygiuoja Leningrado link. Mūsų karinėms oro pajėgoms sunaikinus priešo geležinkelių tinklą, jau šiuo metu priešas neturi jokios galimybės išvystyti didesnio masto pasipriešinimo veiksmų. Tos užnugario bazės, kurios reikalingos tolimesniam mūsų šarvuočių armijų operacijų vykdymui, jau yra prie pat buvusios Stalino linijos.

Kas yra ta Stalino linija

Berlynas, VII. 13. ELTA. Kaip matyti iš atskiro vokiečių kariuomenės vyriausiosios vadovybės liepos 13 d. pranešimo,

išgirtoji Stalino linija sovietų fronte buvo vokiečių kariuomenės daugelyje vietų pralaužta.

Tuo būdu vokiečių kariuomenės vadovybė atskleidė paslaptį, kuri paskutinėmis savaitėmis supo kovas sovietų fronte. Stalino linija, kaip DNB buvo papildomai pranešta, buvo vienintelė taikos metu parengta sovietų gynimosi linija Sovietų Sąjungos europinėje dalyje. Per kovas pasirodė, kad

įvairiose ilgo fronto vietose ši gynimosi linija buvo išplėsta į gynimosi zoną iki 50 kilometrų gylio. Ši didelė gynimosi sistema yra sudaryta iš natūralių ir dirbtinių kliūčių ir iš dalies iš modernių pastatų pabūklams statyti ir iš greitomis padarytų lauko sustiprinimų.

Faktiški Stalino linijos daugelyje lemiamų vietų pralaužimo rezultatai suvedami į šiuos punktus:

1. Paskutinių bolševikų parengtų gynimosi linijų ir didžiosios Dniestro ir Dniepro upių sistemos įveikimas. Netrukus bus paimta buvusi Ukrainos sostinė Kijevas.

2. Pasistūmėjimas per Dniepro aukštupį į rytus — 200 kilometrų į rytus nuo Minsko ir tos srities rakto — Vitebsko paėmimas. Tuo būdu yra įveikta pusė kelio nuo buvusios abiejų šalių interesų ribos iki Maskvos. Be to, buvo atidarytas vadinamas žemės tiltas tarp Dniepro ir Dauguvos aukštupių vokiečių kariuomenei toliau žygiuoti į Maskvą. Daugiau jokių nei dirbtinių, nei natūralių kliūčių tame kelyje nebėra.

3. Šiaurės srityje, vokiečių tankų junginiams slenkant į rytus nuo Peipuso ežero, betarpiškai grasinama svarbiausiam to fronto kertiniam stulpui — Petrapiliui. Minėtoje atskiroje žinioje ir kariuomenės vadovybės pranešime toliau nurodoma į gausių sovietų junginių smukimo ir irimo reiškinius.

Tai laikoma tikriausia žyme, kad svarbiausioji milžiniškos sovietų armijos jėga jau yra palaužta. Be to, sovietų junginiai sumišo ir jų vadovybė, kaip matyti, nebesugeba išnarplioti padėties.

Keleriopas Stalino linijos pralaužimas yra sprendimas tokios reikšmės, kuri žymiai prašoka vienos dienos pasisekimą.

Tas pralaužimas visose lemiamose vietose kartu išsprendė tolesnę karo žygio prieš bolševizmą Europos interesais eigą.

PER KAUNĄ Į RYTŲ FRONTĄ VYKSTA DAUG UŽSIENIO SPAUDOS ATSTOVŲ

Karaliaučius, VII. 12. ELTA. Vykdami į rytų frontą praėjusį penktadienį vakare į Karaliaučių atvyko daug užsienių spaudos atstovų iš Italijos, Ispanijos, Pietų Amerikos, Šiaurės Amerikos, Švedijos, Japonijos ir visos eilės kitų kraštų. Šeštadienio rytą jie išvyko į Kauną. Be kitko jie nori aplankyti Rygą ir Daugavpilį.

IR PRIE NEW YORKO IŠMETYTOS MINOS

Vašingtonas, VII. 12. ELTA. Laivyno ministerija pranešė, kad prie New Yorko uosto įėjimo, srityje į šiaurės vakarus nuo Sandyhooko švyturio, išmėtomos užtaisytos minos. Užminavimo darbai buvę pradėti birželio 18 d. ir užtruksią iki rugsėjo mėnesio 30 d.

Vašingtonas. Didžiosios Britanijos pasiuntinys pranešė britų vyriausybės nutarimą atsisakyti nuo savo kaip kariaujančios valstybės teisių į 28 italų ir du vokiečių laivus, kuriuos yra sulaikiusios Jungtinės Valstybės.

Anglija ir Sovietų S-ga sudarė karo sutartį

Abi valstybės įsipareigoja nedaryti separatinės taikos

Stockholmas, VII. 13. ELTA. Maskvos radijas praneša, kad

tarp Sovietų Sąjungos ir Didžiosios Britanijos sudaryta sutartis yra „sutartis dėl bendro Sovietų Sąjungos ir Didžiosios Britanijos vyriausybių veikimo prieš Vokietiją“.

Šitą sutartį liepos 12 d. pasirašė sovietų vyriausybės įgaliotas liaudies komisarų tarybos pirmininko pavaduotojas ir užsienių reikalų komisaras Molotovas ir Didžiosios Britanijos vyriausybės įgaliotas ambasadorius Sir Stafford Crippsas. Sutartį sudariusios šalys susitarė, kad ši sutartis tuoj įsigalioja ir nėra reikalinga ratifikavimo.

Stockholmas, VII. 13. ELTA. Reuterio žiniomis, Londone oficialiai pranešta, kad Didžioji Britanija ir Sovietų Sąjunga įsipareigojusios nedaryti separatinės taikos. Be to, anglų ir sovietų vyriausybės taip pat įsipareigojo teikti viena kitai visokeriopą pagalbą.

ANGLIJA IR SU ČUNKINGO KINIJA SUDARĖ KARO SUTARTĮ

Nankinas. VII. 13. ELTA. Nankino kompetentingų sluoksnių nuomone, tarp Anglijos ir Čunkingo Kinijos sudaryta karo sąjungos sutartis. Tą sutartį jau praėjusį penktadienį popiet Čunkinge pasirašė Čankaišekas ir britų karo attaché Čunkinge generolas Dennysas. Nankino sluoksniuose ta sutartis laikoma logiška pasekme eilės konferencijų, kurios praėjusį mėnesį vyko Singapure ir Čunkinge, dalyvaujant suinteresuotųjų valstybių atstovams.

Stalino linijos pralaužimas New Yorke padarė didžiausią sensaciją

New Yorkas, VII. 13. ELTA. New Yorko sekmadienio spauda vokiečių vyriausiosios kariuomenės vadovybės pranešimą apie tai, kad vokiečių kariuomenė pralaužė Stalino liniją, deda kaip didžiausią sensaciją. Žinia sukėlė didžiausią susidomėjimą. Dėl to, kad žinia buvo vėlai gauta, laikraščiuose nepasirodė jokių komentarų. Ta proga agentūra United Press iš Londono praneša, kad žinia apie vokiečių kariuomenės pralaužimą išgarsintos Stalino linijos sukėlė stiprų nerimą. Pažymima, kad toks vokiečių laimėjimas yra labiausiai naikinamasis prasilaužimo veiksmas visoje karų istorijoje.

Belgradas, VII. 13. ELTA. Vokiečių kariuomenės vadovybės pranešimas apie Stalino linijos pralaužimą Belgrado spaudoje skelbiamas pirmoje vietoje. Laikraštis „Novo Vreme“ ta proga rašo, kad vokiečių karinių pajėgų Rytuose laimėjimų negalima matuoti prieškarinių laikų mastu. Tai sudaro neįsivaizduojamą staigmeną. Visiškai nauja taktika sukėlė revoliuciją karo moksle. Šios vokiečių operacijos pasižymi didžiausiu padėties žinojimu ir tiksliausiu matematišku išskaičiavimu ir nuostabiausiu atskirų veiksmų suplanavimu. Tačiau svarbiausia visuose šiuose veiksmuose yra vokiečių kareivių neperviršijama dvasia ir drausmė, be kurių šitokie laimėjimai būtų buvę negalimi.

Anglų Sovietų S-gos paktas karinei padėčiai neturi jokios reikšmės

BERLYNO POLITINIŲ SLUOKSNIŲ NUOMONĖS

Berlynas, VII. 13. ELTA. Berlyno politiniuose sluoksniuose oficialaus karo pakto tarp Anglijos ir Sovietų Sąjungos prieš Vokietiją sudarymas

laikomas neturinčiu jokios reikšmės karinei padėčiai.

Čia pareiškiama, jog jei du jau puolantieji susikabina, tai tas jų puolimo jau nebesulaiko. Politiniu atžvilgiu ši sutartis tarp Londono ir Maskvos laikoma pažymėtina tiek, kad

ji visam pasauliui parodo prieš Europą nukreiptą bendrą anglų plutokratų ir bolševizmo frontą.

Politiniuose Reicho sostinės sluoksniuose niekuomet nebuvo abejojama, kad Churchillis yra pasirengęs bet kuriuo metu išduoti Europą bolševizmui. Tenka pasidžiaugti, pareiškiama čia, jog

dalykai jau yra taip toli pažengę į priekį, kad teisinga bausme, galutinio anglų plutokratų lygiai kaip bolševizmo sunaikinimo forma, nebetenka daugiau abejoti.

SMETANINAS KALBĖJOSI SU MACUOKA

Tokio, VII. 13. ELTA. Sovietų pasiuntinys Tokioje Smetaninas liepos 12 dieną popiet lankėsi pas užsienių reikalų ministerį Macuoką jo privačiame bute. Smetaninas kalbėjosi su Macuoka pusantros valandos. Kaip pranešama, Smetaninas painformavo Macuoką apie vokiečių sovietų karo rezultatus ir palietė kitus svarbius klausimus.

Istanbulas. E. Turkijos valdžios organai už priešingą vyriausybės linijai laikymąsi uždarė šiuos laikraščius: „Son Posta“, „Cumhuriyet“, „Vatan“ ir „Tasviri Efkar“.

Nužudyti Ulmanis, Berkis, Balodis ir kiti žymūs Latvijos vyrai

Pabėgusio į Ameriką latvio pranešimas

BOSTONAS. VII. 12. ELTA. Viename paskutiniųjų „Christian Science Monitor" numerių, išėjusiame dar prieš prasidedant kovai prieš bolševizmą, vienas žinomas latvis, kuriam po sovietų okupavimo pavyko aplinkiniais keliais iš Latvijos pabėgti, šitaip vaizduoja susidariusias Latvijoje bolševikams valdant sąlygas: „Tuoj atvykus į Latviją bolševikams, paslaptingu būdu dingo tūkstančiai visuomeniniame gyvenime pasireiškusių asmenų, ir apie juos jau nebeteko nieko daugiau girdėti. Buvo nužudyti įžymiausieji Latvijos vyrai, pavyzdžiui, prezidentas Ulmanis, kuris tą patį vakarą, kai įžygiavo sovietų armija, buvo sunkiai sužeistas. Toliau buvo nužudyti — buvęs karo ministeris Balodis, finansų ministeris Valdmanis ir vyriausias kariuomenės vadas generolas Berkis. Daugelis universiteto profesorių, aukštesnių valdininkų ir studentų buvo išsiųsti į Sibirą ar į šiaurės Rusiją. Buvo konfiskuoti visi namai, be to, visi bankų ir taupomųjų kasų indėliai. Nauji valdžios organai sistemingai plėšė maisto ir šiaip krautuves. Valdininkai ir tarnautojai buvo be atodairos atleidinėjami ir pakeičiami komunistais. Atleidžiamiesiems nebuvo mokama nei pensijos, nei kompensacijos ir jie, jei nebūdavo nužudomi arba įmetami į kalėjimą, turėjo pamažu mirti badu. Buvo įvestas visuotinis nepakenčiamas šnipinėjimas. Net visai paprasti pasakymai arba teiravimasis, kur dingo be pėdsakų pražuvęs giminaitis ar pažįstamas, buvo laikoma įrodymu, kad esi „liaudies priešas". Vos keletą savaičių nuo karinės okupacijos pradžios gyventojai jau negalėjo gauti reikalingiausių maisto produktų, nes sovietų administracija ir sovietų kariuomenė buvo viską suvalgiusios.

Atkurta Juodkalnijos valstybė

JUODKALNIJOS STEIGIAMASIS TAUTOS SUSIRINKIMAS NUTARĖ ĮSTEIGTI JUODKALNIJOS KARALYSTĘ ITALIJOS VEIKIMO SFEROJE

Cetinje. VII. 12. ELTA. Liepos 12 d. susirinkusiame steigiamajame juodkalniečių tautos susirinkime buvo perskaityta tokia proklamacija:

„Steigiamasis tautos susirinkimas, kuris atstovauja juodkalniečių tautai, reiškia jos valią ir kuris susirinko Centinjėje 1941 metų liepos 12 d., devynioliktaisiais fašistinio laiko skaičiavimo metais, nutaria:

1. Podgoricos skupščinos 1918 metų lapkričio 26 d. nutartu susijungimu su Serbija uždėta vergija pasibaigė.

2. Buvusios Jugoslavijos karalystės ir Karageorgevičių dinastijos Juodkalnijoje įvestas režimas atšaukiamas. Vidovdano ir 1931 metų rugsėjo 3 d. konstitucijos panaikintos.

3. Juodkalnija atgaivinama, kaip suvereninė ir nepriklausoma valstybė konstitucinės monarchijos forma.

4. Steigiamasis tautos susirinkimas pareiškia, kad visi juodkalniečiai po jų žemės išvadavimo italų kariuomenės veikimo dėka, prisimindami tarp Petrovicho — Niegoso ir Savojos dinastijų esančius glaudžius ryšius, pasitikėdami visada ir visur Dučės fašistinės Italijos gerovei vykdomu atstatymo darbu, nutaria Juodkalnijos kelią ir likimą sujungti su Italijos keliu ir likimu ir užmegzti su ja glaudžius solidarumo ryšius. Tarp Juodkalnijos ir Italijos bus sudarytos to solidarumo įkvėptos sutartys, kuriomis bus siekiama įtraukti Juodkalniją į Romos sferą.

5. Steigiamasis tautos susirinkimas nutaria, neturint valstybės galvos, imtis įsteigti regentystę ir prašyti Italijos karalių paskirti Juodkalnijos karalystės regentą, kuris nustatytas konstituciją".

Referentas Sekula padarė pranešimą apie Juodkalnijos istoriją ir kovą už krašto nepriklausomybę su serbų priespauda. Juodkalnija, pareiškė jis, yra Viduržemio jūros pakraščių tautų dalis. Todėl ir krašto politika yra atitinkamai pakreipta į Romą.

Italijos aukštasis komisaras Juodkalnijai grafas Mazzolinis po tautos susirinkimo referento pranešimo pareiškė, kad mozaikinės Jugoslavijos valstybės žlugimas leidęs atgaivinti Juodkalnijos nepriklausomybę. Italija atsižvelgia į Juodkalnijos pageidavimus ir numato nustatyti visose srityse vaisingą bendradarbiavimą. Ši diena ir Juodkalnijai yra žingsnis į naują Europos santvarką, kurią Mussolinio ir Hitlerio genijus pradėjo nustatyti ir kuri sudarys teisingumo, taikos ir tautų bendradarbiavimo erą.

Naujausioji tautosaka

KODĖL KAIME RAMU

Į Linkuvos miliciją ateina viena senutė kaimietė. Milicijos vadas, apvaliai šypsodamasis, senutę klausinėja:

— Kaip, mama, po Stalino konstitucijos saule gyvenimas pagerėjo; kaime, manau, ramu ir gera?

— Labai gera ir ramu. Labai ramu! Kur tik ką padedi, ten ir surandi. Ačiū tėvui Stalinui, jis visus valkatas ir vagis sukvietė į aukštąją valdžią. Kur tik ką padedi, poneli, niekas nė piršto... Kaimas dabar švarus.

NE TĄ ATSIVEDĖ

Miręs Leninas iškeliavo į dangų. Prie dangaus vartų šv. Petras jį sulaikė.

— Kas gi čia, Leninai?! Ten toks žymus pasakų rašytojas buvai, o dabar į dangų keliauji pėsčias ir apiplyšęs. Neįleisiu! Grįžk, susirask geresnį kostiumą, sėsk ant žirgo, — tada tarsimės.

Leninas plačius Sovietų plotus apėjo, kol surado kiek padoresnį švarką. Tačiau su žirgu buvo tikra bėda! Visuose kolchozuose buvo tik menki, sulysę kuinai: Eina pas draugą Staliną. Gal tas rekomonduos šv. Petrui? Stalinas sutinka palydėti mirusį draugą iki dangaus vartų. Bet šv. Petras, pamatęs ateinančius, jau iš tolo pradėjo šaukti:

— Nejau manęs nesupratai, Leninai?! Rodos, ryškiai tau sakiau atvykti su žirgu, o tu atsivedei asilą!..

PRATĘSKIME JUOZAPO „DIDŽIOJO" PRANEŠIMĄ

Du bičiuliai skaito Juozapo „Didžiojo" pranešimą, XVIII-jame partijos suvažiavime:

„1937 metais buvo pasmerkti sušaudyti Tuchačevskis, Jakiras, Uborevičius ir kiti išgamos. Po to įvyko rinkimai į Aukščiausiąją TSRS Tarybą. Rinkimai Tarybų valdžiai davė 98,6 procento visų balsavimo dalyvių. 1938 m. pradžioje buvo nuteisti sušaudyti Rozengolcas, Rykovas, Bucharinas ir kiti išgamos. Po to įvykę rinkimai į sąjunginių respublikų Aukščiausiąsias Tarybų valdžiai davė 99,4 procento visų balsavimo dalyvių..." (J. Stalinas, Apyskaitinis pranešimas... liet. leid. 45 psl.)

— O kas būtų buvę, jei dar kartą būtų pakartota panaši porcija? — pabejoja vienas iš skaitytojų.

— „Tarybų Lietuva" būtų galėjusi rašyti, kad už balsavo 115% procentų.

BE NUTARIMO

Jau išnykus pienui iš krautuvių, sutinku vieną tarybininką ir klausiu:

— Sakyk, kaip čia yra: nejau Lietuvoje pieno nėra.

— Negaliu tau pasakyti, atsako šis. — Nežinau tuo reikalu partijos nutarimo.

— Na ir buvo laikai, ką ir besakyti, — tarška bobelė, norėdama pabrėžti savo simpatijas sovietiniam rojui.

— Ką gi jau ten nori pasakyti? — paklausia kitas pilietis.

— Ogi, kad valdžia bijodavo net to, kad keli žmonės susirinkę prieš ją nepakalbėtų.

— O dabar? — klausia tas pats pilietis.

— Dabar! — pastebi kitas iš pašalio: — dabar sovietai bijo, kad žmogus kartais pats su savim nepasikalbėtų.

Už „išniekintą" Stalino atvaizdą

Raseiniuose kalėjęs mokytojas pasakoja

Suėmė 1940 m. rugpiūčio mėn. Šiluvoje. Mat, kažkam išsitarė, kad komunistai visus lietuvius pavers elgetomis. Nugirdo, kam reikia, ir — suimtas. Atvežė į Raseinius. Pakratę rado kišenėj iš laikraščio išluptą Stalino atvaizdą... išbadytomis akimis. Apie tą „inkriminuojantį dalyką" ir sukosi visa byla. Aiškinosi žmogus, kad šiaip sau atsiplėšęs popieriaus paprastiems reikalams, visai nežiūrėdamas, kas ten buvo, bet kas tau tikės? Nusivarė tardyti. Geruoju jokio nusikaltimo neišgavę, įpykę „tardytojai", daugiausia, žydeliai, pastatė prie sienos, užsitaisė revolverius, ir jau, rodos, šaudys. Žmogų, pirmą kartą į tokią kompaniją patekusiam, paėmė baimė. „Su tokiais maži juokai", — galvoja žmogus. „Tai pasakysi visą teisybę ar ne?" — šaukia įnirtęs, kaip beprotis, tardytojas. Šis pažada pasakyti. Tardytojas tuoj atlyžta, net papirosą pasiūlo. „Su gerais žmonėmis mes gerai elgiamės", sako. Tik, matyt, papasakotoj „visoj teisybėj" dar vis neatsirado reikiamos nusikalstamosios medžiagos, nes tardymai tęsėsi per visus 10 mėnesių. Tardyti šaukdavo naktimis. Iš pagalbinių tardymo priemonių dažniausias būdavo daužymas. Arba — pastatys prie sienos ir stovėk. Kai kam tekdavo taip išstovėti po 16 valandų. Ypatingesniam tardymui gabendavo į NKDV. Pavargęs tardytojas išeidavo į kitą kambarį, o egzekuciją perimdavo žydukai. „Kam, sako, vargini žmogų? Matai, kad jis neturi laiko su tavim tėpliotis?" — ir ima daužyti.

Kiekvieną kartą tardydavo visai iš naujo — lyg pirmą kartą tardytų. Du iš suimtųjų, iš kurių vienas mokytojas, negalėdami iškęsti, kamerose pasikorė. Žiemą per šalčius pusantros savaitės visai nešildė radiatorių. Kaliniai nušalo kojas, ant kūno atsirado pūslių. Aiškino, kad siurbliai sugedę.

Gegužės pirmą ir kelias dienas po to kalėjimo sargybos buvo labai sustiprintos. Prie nepatikimų sargų pastatė po komunistą.

Žiemą šaldę, pavasarį pradėjo kepinti. Įstatė antruosius langus. Užtepė stiklus, palikdami mažą langutį viršuje. „Aš jus supūdysiu čia!" — grasino viršininkas.

Kalėjime buvo ir kunigų. Vienas su savo kameros draugu įsitaisė rytais ir vakarais tyliai giedoti: „Te Deum laudamus". Vienas žydas nugirdo ir įskundė. Tardymas. Vienas iš „giedorių" buvo per sieną iš vieno gimnazisto išmokęs internacionalą, tai ir aiškino, kad jį giedojo. Kunigas internacionalo nemokėjo ir gavo 5 paras karcerio.

Kaliniai susižinodavo per skyles sienoje išgrandytas po geležiniais vamzdžiais, kuriais buvo sujungti gultai. Kartą per tokią skylę pats kalėjimo viršininkas iškvotė vieną gimnazistą. Tas jam pasipasakojo, kaip organizavo aktyvistų būrelius, kaip galvojo išsprogdinti bolševikų štabą, kaip „išniekino" Stalino paveikslą.

Išvarytus prie darbo kalinius stropiai sekdavo, kaip kas laikosi. Pastebėję ką besidairant, įtardavo, kad jis nori suagituoti kelti maištą.

Iš rudens, kol dar kalėjime nebuvo pakeista senoji tvarka, maistas būdavo geresnis. Paskui kaskart blogėjo. Vanduo su supuvusiais burokais ir plaučiais — kasdieninis maistas.

Pusę metų visai neišleido į gryną orą. Vėliau ėmė „šviesti" komunistine literatūra. Tik dėl tamsos sunku buvo ir ją skaityti.

Kaip išganymo visi laukė karo. Buvo gandų, kad, prasidėjus karui, kalėjimą apsups partizanai ir kalinius išlaisvins. Šiaip jau niekas nesitikėjo likti gyvas, nes nuolat į akis sakydavo: „Visus jus iššaudysim. Kam daugiau jūs tikę?"

Birželio 22 d. pasigirdo bombardavimas. Įvairūs spėliojimai. Gandas, kad čia tik manevrai, visiems pagadino nuotaiką. Vakare kalinius iš bendrų kamerų (ištardytuosius) išvedė pasiimti daiktų ir trimis sunkvežimiais išvežė. Būtų, sako, visus išvežę, tik nebeturėjo kuo. Naktį kriminaliniai kaliniai, atidarę kamerų langelius, ėmė raginti laužti duris ir bėgti. Bet ne vienas pabūgo. Bijojo, kad kriminalistai jų pačių neišmuštų, antra, manė, kad bolševikai atėję visus iššaudys. Bet anie nenusileido — ėmė daužyti, laužti duris. Bet ir pro išmuštas duris kiti dar bijojo eiti. Vienas mokytojas, kitiems laužiant jo kameros duris, pamišo. Pirmadienį jau atėjo šaulės. Tada kaliniai suprato, kad išvadavimas atėjo. Išėję džiaugėsi ir verkė, abejodami, ar nesapnuoja.

Tik ne visi išvydo laisvę. Be VI. 22 d. išvežtųjų kiti buvo kažkur dingę anksčiau. Gal būt, jie buvo ištremti. Vienoje kameroje rado joje sėdėjusio mokytojo išpiaustytas raides: nuteistas 5 metus į Sibirą. Pažymėta bausmės pradžia ir pabaiga.

Laiškas klasės auklėtiniams

BRANGŪS MOKSLEIVIAI,

Gal šiandieną Jūs ilsitės tėviškės žaliuos laukuos, o gal darbuojatės mieste, padėdami kurtis naujai atgimusios Tėvynės įstaigoms bei įmonėms, — vis tiek trokštu kalbėti Jums, Brangieji, noriu kalbėti, kaip ir tūkstančiai mokytojų, kurie eidavo į klasę skleisti melą, girti, kas biauru ir niekinga, noriu teisintis ir Jums dėkoti.

Žinau, Jūs kaltinote mokytojus, kad mes klasėje nebuvome atviri, kad kalbėjome apie Spalių revoliuciją, „nenugalimą" raudonąją armiją, minėjome Lenino mirtį ir nedrąsiai gyrėmė bolšev. tironus, kartais ko neužspringdami ištardavom komunizmo ir leninizmo žodžius. Jūs kaltinote, kad mes iškraipėme ir sužalojome mūsų literatūrą, kad nutylėjome mūsų tautos praeities darbus ir auklėjimo pamokose buvome labai atsargūs.

Žinau, Jūs kaltinote, bet ir supratote, kodėl taip sužalojom mokslą ir kodėl taip keistai elgėmės. Jūs supratote iš mano dviprasmiškų posakių ir veido išraiškos. Nutylėjimai kartais daugiau pasakė, negu žodžiai. Jūs jautriai išgyvenote kiekvieną mūsu tautos skriaudą, kartais daugiau iškentėjote negu suaugę, bet nepametėte šalto proto ir sugebėjote susivaldyti, kad neprasiveržtų jaunatvės ugnis. Kiek Jums reikėjo valios, kad susilaikytumėt neprotestavę prieš melą, skriaudą, žmogaus paniekinimą, lietuvio persekiojimą! Šlykščiausių įvykių matėte kasdieną, o Jūsų širdyje buvo tiek gražaus, kilniausio idealizmo, jaunystės energijos!

Jūs kovojote su savim, nes matėte, kad gyvenome tokiose sąlygose, kokių nežino naujoji žmonijos istorija. Juk už kiekvieną neatsargų žodį turėjome kasdien žiauriausiai atsakyti, o tuos žodžius (net nepasakytus) bei veido išraišką klasėje nuolat registravo komjaunuoliai, pionieriai ir kiti komsorgo šnipai. Ar manote, kad mūsų mokytojus išvežė į Sibirą be tų seklių žinios? Jie prisidėjo ir savo uždavinį „atliko".

Ir Jus, Brangieji, daug kartų šiemet teko teisti mokytojų tarybos posėdžiuos. Kiek kartų buvo siūlyta „... pašalinti ir perduoti N.K.V.D.". Nė kartą tuo siūlymu nepasinaudota. Mokytojai išsisukinėjo, teisino ir teisdavo iki ašarų susijaudinę. Mažino elgesį ir širdyje gėrėdavos gražiausiais jaunystės pasireiškimais ir jaunuolišku protestu. Jūs prisiminsite visada eilę šiais metais padarytų „nusikaltimų", apie kuriuos teko svarstyti mok. taryboje ir klasės auklėtojui „sielotis": Jūs nesirašėte į komjaunuolius bei į pionierius, pajuokdavote įstojusius, dainavote „netarybiškas" daineles, nerašėte į sieninį laikraštėlį arba parašydavote taip, kad komsorgus su didžiausiu triukšmu puldavo nuimti; Jūs klasėje per pamokas nuolat tyliai darydavot įvairias pastabas, kurių paprastai mokytojai „nenugirsdavo". Kiek darbo inspektorius turėjo, kol suvarė Jus į klases per Velykų šventes arba kai šluostydavo nuo lentos ir sienų įvairius „prieš valdžią" nukreiptus šūkius. Dar blogiau buvo, kai iškabintų šūkių žodžiams pridėdavote kabutes ar sieninio laikraščio eilėraščių sukeisdavote žodžius — tais atvejais nukentėdavo visas „klasės papuošimas".

Jūs parodėte tylų protestą visur ir visada, kai pajusdavote atėjūnų leteną: nesimokėte konstitucijos, per rusų k. pamoką paleidote ašarojimą sukeliančias dujas, gegužės m. 1 dienos parade žygiavote pro „diduomenę" nuleidę galvas, kaip nualinti darbų bei iškankinti gyvenimo vergai ir neatsiliepėte į sveikinimus. Tačiau „didžiausią nusikaltimą" padarėte mokslo metams baigiantis, kai „išpuoštoje klasėje", užkišę už paveikslo popierių, užkūrėte ant sienos „tėvą ir draugą" Staliną ir kai per lietuvių k. egzaminą pririšote prie elektros vielų viršum lempos didoką mūsų trispalvę. Komisija, kurioj buvo ir kompartijos svečių ir švietimo skyriaus atstovas, sėdėjo porą valandų po trispalve nepakeldami galvų, o Jūs šypsojotės... Tai baisiausi „nusikaltimai", kurie sukeldavo daug rūpesčių ir auklėtojui ir mok. vadovybei, ir mok. tarybai.

Tačiau tie rūpesčiai nuolat ir nuolat sukeldavo Jūsų auklėtojui džiaugsmo — jautėm, kad mūsų širdys vienodai jaučia, kad mūsų protai vienodai galvoja ir kad mūsų jaunime neblėsta Tėvynės meilė, kad jo nepavilioja pažadai, jis neparsiduoda ir nesuniekšėja. Norėjos paguosti, išbučiuoti, numesti persekiojimų baimę ir atvirai kalbėti, bet, atrodo, ir tyloj supratome vieni kitus ir svajojom apie tą patį reikalą — laisvą Lietuvą. Didžiosios Vokietijos dėka atgavę laisvę, džiaugiamės su visa mūsų šalim. O aš ta proga sveikinu Jus, brangūs Mokiniai, gėrėdamasis Jūsų skaisčiu idealizmu, gražiausia Tėvynės meile, kurios Jūs parodėte ir šiais žiauriausios priespaudos metais ir, pasigirdus pirmiesiems šūviams, partizanų eilėse. Jūs ėjote šalia darbininkų, ūkininkų, karininkų, drauge su suaugusiais.

Džiaugias mūsų Tėvynė ir vėl gali svajoti apie geresnį kultūrinį gyvenimą. „Kaip ąžuolas drūts prie Nemunėlio lietuvis nieko neatbos". Einame į naują gyvenimą pakėlę galvas, drąsiu žingsniu. Mes jau ne vergai — mes jau Vakarų Europos tauta, nugalėję savyje vergiškumą. Mes mokame pasiaukoti dėl bendro reikalo, ir mūsų dvasios negalėjo teroru sutriuškinti. Buvo aukų, bet, anot italų patrioto Mazzini, kiekviena auka pastumia Tėvynę vis arčiau į laimėjimą.

Taigi, dar kartą sveikinu, brangūs Mokiniai, sveikinu džiaugdamasis su visa šalim ir kartu su šalim didžiuodamasis gražiuoju jaunimu. Garbė Jums!

Jūsų Klasės Auklėtojas

KRONIKA

KUR GALIMA AUKOTI POLITINIAMS KALINIAMS

Papildomai pranešama, kad veikia šie Raudonojo Kryžiaus politiniams kaliniams ir nukentėjusiems nuo karo šelpti komiteto aukų rinkimo punktai:

Savanorių prosp. 106; Valgio svetainėje, Savanorių prosp. ir Žemaičių g. kampas; Valgio svetainėje ir sodely; Pienocentro rūmuose; Miesto sodo kavinėj ir Konrado kavinėj.

GRĮŽUSIŲ IŠ SOVIETŲ SĄJUNGOS DĖMESIUI

Visi iš Sovietų sąjungos grįžę politiniai kaliniai ir šiaip ištremtieji prašomi užeiti į Raudonojo Kryžiaus būstinę, Kaune, Kęstučio 4, ir suteikti parodymų apie save, apie nelaimės draugus, kurie yra išlikę gyvi ar jau žuvę. Taip pat svarbu žinoti, kaip jie buvo tardomi, kankinami ir kaip vežami į Sovietų sąjungą.

LIETUVOS RAŠYTOJŲ SĄJUNGOS LAIKINOJI VALDYBA

Šiomis dienomis susikūrė Lietuvių Rašytojų Sąjungos Laikinoji valdyba. Tuo tarpu Laikinoji valdyba rūpinsis likusį Rašytojų Sąjungos turtą pagloboti, o taip pat tvarkys ir kitus rašytojų reikalus. Laikinąją valdybą sudaro, B. Brazdžionis, J. Grušas, F. Kirša, J. Žlabys ir S. Zobarskas.

BUV. V. SĖKLŲ FONDO REIKALUS PERIMA LIETŪKIS

KAUNAS VII - 13 ELTA Lietuvos Žemės Ūkio Kooperatyvų Sąjunga „Lietūkis" perima buv. Valstybinio Sėklų Fondo Lietuvos Respublikinę kontorą su visa turima ir jos žinioje esama sėkline medžiaga, su visais sėklinei medžiagai laikyti sandėliais, su sėklai valyti mašinomis, sveriamuoju inventoriumi, maišais ir kitais įrengimais, pagal inventarizacijos balansą, sudarytą Valstybinio Sėklų Fondo kontoros perdavimo dieną.

Perimtų ir realizuotų Valstybinio Sėklų Fondo kontoros balanso aktyvų sumoje „Lietūkis" turi apmokėti kontoros skolas proporcingai kreditorių pareikštoms pratenzijoms.

„Lietūkio" sėklų skyriui pavedamas visų žemės ūkio augalų veislinės ir ūkinės sėklos auginimas, supirkimas ir paruošimas, taip pat sėklų importavimas ir paskirstymas krašte, sėklų supirkimas bei jų eksportavimas. „Lietūkis" įpareigojamas vietoje buv. Valstybinio Sėklų Fondo Lietuvos Respublikinės kontoros būti kontrahentu sutartyse, sudarytose su veislinės sėklos augintojais.

PAMALDOS UŽ ŽUVUSIUS KUNIGUS

Už žuvusius kare Kauno arkivyskupijoj kunigus šiandien 9 val. J. E. vyskupas Brizgys atlaikė Bazilikoje gedulingas pamaldas, gausiai dalyvaujant Kauno dvasiškijai ir tikintiesiems.

DIRBA LIAUDIES ANSAMBLIS

Vilniuje, Filharmonijos Liaudies Ansamblis šiuo metu jau intensyviai dirba. Repetuoja išmoktuosius dalykus ir mokosi naujų, kad netrukus pasirodytų su naujais meno laimėjimais, rengiamuose vokiečių kariams pasirodymuose. (av.)

SUDARYTAS GERAS ORKESTRAS

Vilniuje buv. Filharmonijos orkestras šiuo metu sujungiamas su Radiofono orkestru. Iš šių orkestrų sudarytas geras simfoninis orkestras. Šiuo metu okestras repetuoja ir ruošiasi visai eilei koncertų.

ŽURNALISTŲ DĖMESIUI

Visi žurnalistai profesiniais reikalais kreipiasi liepos 14—19 d. d., 10—14 val., į J. Gerulaitytę „Eltoje", Daukanto 13, Kaune.

ŽEMĖS ŪKIO MAŠINŲ PREKYBA NESUTRUKDYTA

„Lietūkio" žemės ūkio mašinų bazė Vilniuje veikia normaliai. Bazėje pardavinėjami visi žemės ūkio įrankiai ir mašinos, šiuo metu valstiečių daugiausiai perkami dalykai. Žemės ūkio mašinų ir įrankių bazė turi didelius minėtų reikmenų kiekius. Pardavinėjama senomis kainomis. E.

VILNIAUS SRITYJE ATŠAUKIAMOS ATOSTOGOS MOKYTOJAMS

Vilniaus, Švenčionių, Švenčionėlių ir Trakų miestų bei apskričių visų mokyklų (pradžios, progimnazijų, gimnazijų, amatų ir kt.) lietuviai mokytojai atšaukiami iš atostogų ir turi grįžti į savo darbo vietas, kur registruojasi atitinkamoje mokyklų inspekcijoje ar savo dirbamoje įstaigoje.

Apskričių mokytojai, kurie šiuo metu gyvena Vilniuje, registruojasi Vilniaus miesto inspekcijoje (Suvalkų g. Nr. 1) ir čia gaus nurodymų dėl tolimesnio darbo. (av.)

RYT KREPŠINIO RUNGTYNĖS

Antradienį, liepos 15 d., 19 val. Kūno Kultūros Rūmų aikštyne įvyks krepšinio rungtynės tarp partizanų apsaugos būrių. Rungtynių pelnas yra paskirtas nukentėjusių partizanų šeimoms šelpti.

Su nepaprastu džiaugsmu ispanai vyksta į Rytų frontą

Madridas. VII. 14. ELTA. Praėjusią naktį antras Madrido savanorių batalionas kovai su bolševizmu išvyko iš Madrido. Ir šito bataliono išvykimas virto galinga demonstracija. Šiaurės geležinkelio stotyje buvo susirinkusi milžiniška žmonų minia atsisveikinti su spanų savanoriais. Žmonių susirinko tiek daug, kad stotyje nebepakako jiems vietos. Daug žmonių stovėjo ant rampų, net ant stogų ir tuo metu stovėjusių traukinių laipteliuose. Džiūgaujančiai miniai pasakė kalbą užsienių reikalų ministeris Serrano Suneris ir „mėlynosios divizijos" vadas generolas Hunoz Grande. Jie kalbėjo nuo radijo automobilio stogo. „Aš pavydžiu jums jūsų gražaus didelio uždavinio, — pareiškė užsienių reikalų ministeris Suneris. Jūs atmokėsite kraujo auka už tai, ką sumokėjo Vokietija ir Italija už ispanų tėvynės išgelbėjimą. Jūs kovosite šalia geriausiosios pasaulyje kariuomenės ir turite pasirodyti lygūs jai drąsa ir dvasia". Paskutiniai ispanų užsienių reikalų ministero kalbos sakiniai paskendo nebaigiamuose šūkiuose Vokietijos ir Ispanijos garbei. Po to kalbėjo generolas Grande ir žemės ūkio ministreris Miguel Grimo de Rivera. Paskutinysis konstatavo, kad po tokio entuziazmo gali sekti tik galutinis laimėjimas. Falanga vyksta į Sovietų Sąjungą, nes Ispanija priklauso Europai.

ANGLAI SUBOMBORDAVO ISPANŲ MIESTĄ

MADRIDAS VII. 12. ELTA Ispanų miestas La Lineja, ties Gibraltaru, naktį į šeštadienį buvo bambarduotas nežinomo lėktuvo. Buvo sugriauti keli namai ir užmušti penki asmenys. Ispanų gyventojuose kilo didelis pasipiktinimas, kad britų priešlėktuvinė apsauga, kuri šiaip mažiausio pavojaus iš lėktuvų atveju pradeda veikti, per šį puolimą nepadarė mažiausių pastangų priešo lėktuvui atremti. Pravedus nuodugnų ištyrimą ir remiantis aviacijos specialistų parodymais, spėjama, kad La Linejos puolimas buvo britų provokacija. Specialistai La Linejoje ir Algecirase iš motorų ūžimo pažino jį buvus britų lėktuvų tipo. Italų ambasada Madride praneša, kad La Linejos bombordavimas per apsirikimą iš italų lėktuvo yra visiškai neįmanomas.

Kokį įspūdį Reicho sostinėj padarė Stalino linijos pralaužimas

BERLYNAS. VII. 13. ELTA. Reicho sostinės gyventojams svarbiausia dienos tema ir sensacija yra ta, kad vokiečių kariuomenės daliniai visose svarbiausiose vietose pralaužė Stalino liniją. Jau prieš keletą dienų Berlyne buvo manoma, jog vyriausiosios vokiečių kariuomenės vadovybės susilaikymas teikti žinių apie karo veiksmų eigą Rytų fronte reiškia tai, kad greitu laiku reikia laukti galutinio plataus pranešimo apie ligšiolinius vokiečių ir jos sąjungininkų kariuomenių laimėjimus. Kai liepos 12 d. apie vidunaktį buvo paskelbtas per radiją specialus vyriausiosios kariuomenės vadovybės pranešimas, teko girdėti daugelį žmonių sakant, kad pasiekti laimėjimai yra didesni, negu jie tikėjosi. Ypač didelio susidomėjimo sukėlė tas pranešimas, kad vokiečių kariuomenės daliniai yra prieš pat Kijevą ir kad vokiečių šarvuočių junginiai žygiuoja Petrapilio link. Kai liepos 13 dieną, labai anksti, išėjo rytiniai laikraščiai su išspausdintu didelėmis raidėmis pranešimu pirmame puslapyje, gyventojai juos tiesiog plėšė iš pardavėjų rankų. Prie visų parduotuvių, kurių vitrinose tik buvo iškabinti žemėlapiai, rinkosi didelės žmonių minios, kurios norėjo įsitikinti prie žemėlapių didelìais vokiečių laimėjimais.

IŠ GPU KALĖJIMO IŠLAISVINTAS ŽINOMAS LENKŲ SMUIKININKAS

Berlynas. VII. 13. ELTA. DNB žiniomis, birželio 26 d. vokiečių kareiviai išlaisvino lenkų smuikininką Henriką Šablinskį iš GPU kalėjimo, kuriame jis iškentėjo dvejus metus. Šablinskis yra gimęs 1890 m., ir ilgus metus buvo pirmasis po Stokowskio koncertmeisteris Filadelfijos filharmonijoje. Be to, jis buvo Princetowno universiteto profesorius. 1939 m. Lvove Šablinskis buvo GPU suimtas, kai tik ten įžengė bolševikai. Jis beveik dvejus metus buvo laikomas Baltstogės ir Minsko kalėjimuose, kol vokiečių kariuomenė jį išlaisvino.

PAŠALINTIEJI IŠ GARBĖS LEGIONO NARIŲ

Vichy, VII. 12. ELTA. Vyriausybės žiniose paskelbtas sąrašas garbės legiono narių, kurie iš garbės legiono pašalinami ir kuriems atimama teisė nešioti garbės legiono karinius medalius. Jų tarpe yra: Emile Bois-Geraud, vadinamas Pertinaxu, Alexis Leger, Eduardas Alphonsas James de Rothschildas, Henri James Nathaniel Charlies de Rothschildas, Robertas Rothschildas, Henri de Kerillis, generolas Gatroux, Pierre Cot, Suzanne Geismar, Eduardas Leonas Jonas, Henri Reichenbachas ir Henri Torres. Be to, buvo imtasi disciplinarinių priemonių, pašalinta iš legiono ir atimti kariniai ordinai ir garbės ženklai iš 16 buvusių Prancūzijos armijos karininkų ir kareivių.

LITVINOVAS TVARKYSIĄS DIPLOMATINIUS SANTYKIUS SU ANGLIJA IR AMERIKA

Bernas, VII. 12. ELTA. „Exchange Telegraph" žiniomis iš Maskvos, buvusiam užienių reikalų liaudies komisarui Litvinovui pavedama tvarkyti diplomatinius santykius tarp Sovietų Sąjungos ir Anglijos bei Jungtinių Valstybių. Ketvirtadienį Kremliuje tarp Stalino, Molotovo ir britų pasiuntinio įvykio pasitarimas, kuriame dalyvavo ir du anglų misijos Maskvoje nariai. Tuo pat metu buvo pranešta, kad Londone pradėti sovietų pasiuntinio pasitarimai su Australijos atstovu turi tikslą užmegzti diplomatinius santykius tarp Sovietų Sąjungos ir Australijos.

BERLYNAS. VII.. 14. E. DNB gautomis žiniomis, praėjusią naktį priešas su silpnomis jėgomis buvo įskridęs į vakarų Vokietiją. Kai kuriose vietose buvo padaryta nedidelių materialinių nuostolių žmonių gyvenamuose kvartaluose. Vokiečių naktiniai naikintuvai numušė vieną britų lėktuvą.

ŠANCHAJUS. VII. 14. E. Iš Hongkongo atskridusiu lėktuvu į Čunkingą atvyko trys Jungtinių Valstybių transporto ir susisiekimo ekspertai. Vienoje Čunkingo žinioje šiaurės amerikiečiai vadinami Šiaurės Amerikos techninių patarėjų Čunkingo vyriausybei „avangardu".

Iš visos Lietuvos

PUMPĖNAI.

Tik dabar patyrėme, kad, be anksčiau išvežtųjų, vien iš Talkonių kaimo buvo numatyta išvežti pačios darbščiausios ir padoriausios šeimos.

Apylinkės partizanai daug pagelbėjo vokiečiams, apvalydami kelią.

Naktimis dar vis pasirodo būreliai gerai ginkluotų bolševikų kareivių, kurie apiplėšia ūkininkus ir visokiais būdais prigąsdina, prikankina ir net nužudo žmonių. Laukiame skubaus parėdymo dėl vietos šaulių apginklavimo, kad galėtume greičiau apsivalyti nuo tų plėšikų.

Gegobrosto kolonistai rusai vis dar raminasi, kad grįšią rusai ir „susidorosią" su lietuviais...

Vokietija jau paleido 514.671 prancūzų karo belaisvį

PARYŽIUS. VII. 12. ELTA. Visi Paryžiaus liepos 12 dienos rytiniai laikraščiai praneša, kad Vokietija ligi šiol jau paleido 514.671 prancūzų karo belaisvį. Laikraščiuose pabrėžiama, kad tas kilnus Fiurerio gestas rodo jo gerą valią Prancūzijos atžvilgiu. Tuo Vokietija aiškiai įrodanti savo bendradarbiavimo politiką. Niekados istorijoje nebuvę tokio atsitikimo, kad karą laimėjusi valstybė pradėtų paleisti karo belaisvius, prieš sudarant taikos sutartį. Vokietija neturinti jokios neapykantos ir norinti bendradarbiauti. Šia prasme ir reikią suprasti kilnius Reicho gestus.

Barcelona, VII. 13. E. Vakar savo ambasados lėktuvu į Barceloną atvyko Anglijos ambasadorius Madride sir Samuelis Hoare. Jis vyks kelioms dienoms į Sitgesą.

MADRIDAS. VII. 14. E. Vyriausiasis Madrido policijos viršininkas Vecente Sergio Orbaneja iš tos vietos pasitraukė.

PARYŽIUS. E. Agene surasta slapta komunistų organizacija. Buvo suimti 36 asmenys, kurie du mėnesius varė komunistinę propagandą ir platino atsišaukimus.

ISTANBULAS. Maskvos pasiuntiniai Slovakijai ir Vengrijai su savo personalu atvyko į Istanbulą.

La Linea. La Lineos paplūdymyje buvo sulaikyti du anglų kareiviai, kurie pareiškė, kad pabėgo iš Gibraltaro. Toliau jie pareiškė, kad buvo paimti sustiprinimų darbams ir kad jiems nebuvo suteiktos jau seniai priklausančios šeimyninės atostogos.

RADIJO PROGRAMA

Antradienis, VII. 15 d.

6.30: Malda; 6.35: Laikas, žinios; 6.50: Koncertas (pl.); 7.00: *Žinios vokiečių kalba;* 7.10: Rytinis koncertas (pl.); 7.20—7.45: Kartojimas žinių, pranešimų, tolimesnė dienos programa;

7.45—12.00 — Pertrauka;

12.00: Varpų muzika iš Karo muziejaus; 12.05: Laikas, žinios; 12.20: Koncertas (pl.); 12.30: *Žinios vokiečių kalba;* 12.45—13.00: Informacija, pranešimai ūkininkams, tolimesnė dienos programa;

13.00—14.00 — Pertrauka;

14.00: *Žinios vokiečių kalba;*

14.15—15.00 — Pertrauka;

15.00: — *Žinios vokiečių kalba;* 16.00: Pa'eškojimai, koncertas; 17.00: *Žinios vokiečių kalba;* 17.10: Štrauso valsai; 17.25: Žinios, pranešimai; 17.40: Dainuoja Baltrušaitis ir Vasiliauskas; 18.00: Iš laikraščių; 18.15: Populiari simfoninė muzika; 18.30: Iš literatūros; 18.45: Lengva muzika; 19.00: Vokiečių kalba: pranešimai iš fronto, Vyriausios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios; 20.15: Pramoginė muzika; 20.30: Laikas, žinios, pranešimai, programa rytdienai; 20.55: Programos pabaiga.

Į LAISVĘ

Redakcija — Kaunas, Duonelaičio 24, tel. 21414 ir 20530.

Administracija — Kaunas. Duonelaičio 24, tel. 26375 ir 22430.

„Žaibo" spaustuvė Kaune, Duonelaičio 24; tel. 26616

Į Maskvą atgabenami didžiuliai sužeistųjų transportai

ANKARA. VII. 14. ELTA. Iš Sovietų Sąjungos į Turkiją atvykstą keleiviai pasakoja apie didelius sunkumus su kuriais tenka susidurti kelionėje dėl traukinių stokos ir gausių sustojimų. Svetimšaliai, kurie pergyveno Maskvoje karo pradžią, pasakoja, kad žinia apie prasidėjusį karą sovietų visuomenei buvo didžiausia staigmena. Tarp skubių priemonių, kurių ėmėsi policija, buvo sustiprintas svetimšalių ir diplomatinių atstovybių saugojimas. Tuo būdu buvo norima ko labiausiai sutrukdyti bet kokį susižinojimą su užsieniu. Keleiviai pasakoja, jog Sovietų Sąjungoje viešpatauja aiškiai jaučiamas baugus netikrumas dėl ateities. Komunistų partijos veikėjai yra aliarmo stovyje, nes sprendžiamas jų pačių asmeninis likimas. Jau pirmomis karo dienomis į Maskvą buvo atgabenti dideli sužeistųjų transportai, kurie gyventojams padarė didelio įspūdžio.

Amerika žada išplėsti savo jūrų patrulių veiklą iki pat Anglijos

NEW YORKAS. VII.12. ELTA. „New York Journal American" milžiniškomis raidėmis skelbia demokratų senatoriaus Wheelerio pareiškimą, kuriame, remiantis patikimais šaltiniais, sakoma, kad Jungtinės Valstybės žadančios išplėsti savo jūrų patrulių veiklą iki pat Anglijos, — siekdamos tuo būdu atpalaiduoti anglų laivyną, kad jis galėtų smarkiau veikti Lamanšo sąsiauryje ir Atlante. Wheeleris, pažymima toliau laikraštyje, pabrėžė, kad kalbamąjį planą jau esą aptarę atitinkami Jungtinių Valstybių ir Anglijos valdžios organai. Churchillio pasiūlymas abu laivynus sujungti buvęs tik mėginimo balionas viešajai opinijai ištirti. „New York World Telegram" taip pat svarbiausioje vietoje skelbia Wheelerio pareiškimą ir sugretina jį su „Assiciated Press" informacija iš Vichy, kurioje sakoma, kad Dakare ruošiami sustiprinimai — atremti galimam priešo desanto mėginimui. Laikraštis taip pat pažymi ir portugalų įgulų sustiprinimą Azorų salose.

Ką pasakoja jau turėjęs mirti nuo GPU kulkos žmogus

Liepoja. VII. 12. ELTA. Liepojos apygardos kalėjime vokiečių kareiviai rado sunkiai sužeistą buvusį rusų generalinio štabo kapitoną Aleksą Oldenburgą, kuris, be kitko, parodė: Aš dirbau kaip buhalteris Liepojos miesto valdyboje ir birželio 23 dieną buvau suimtas. Mane nuvedė pas bolševikų kapitoną Rosulį, iš Sovietų Sąjungos atvykusį žydą, kuris vadovavo Liepojos GPU. Mane kelis kartus tardė, kratė, atėmė iš manęs visus pinigus, asmens dokumentus ir brangenybes. Po to mane drauge su kitais 28 suimtaisiais uždarė ankštoje kameroje. Mus pakartotinai tardė ir jėga privertė pasirašyti protokolus. Naktį mes iš kitų kamerų išgirdome šūvius ir garsų klyksmą. Netrukus ir mūsų kameros durys buvo atidarytos ir turėjome po vieną išeiti. Kiekvienam, kuris peržengė per slenkstį buvo šaunama į pakaušį. Prieš mūsų kameros duris suvirto didelė lavonų krūva. Pagaliau ir man reikėjo išeiti. Buvau pašautas ir netekau sąmonės. Vėl atgavęs sąmonę, aš pasijutau slegiamas kitų nušautųjų kūnų. Visas buvau sukruvintas. Po kiek laiko supratau, kad bolševikų budeliai buvo pabėgę. Kadangi buvau sužeistas į kairiji petį ir tos pačios kulkos dar buvo sutriuškintas apatinis žandikaulis, aš negalėjau pasijudinti. Keturis dienas aš gulėjau tarp pradėjusių pūti lavonų drauge su latvių kapitonu Kausu, kuris taip pat buvo tik sužeistas. Dvokimas buvo toks nepakenčiamas, kad būtume uždusę. Dėl kraujo netekimo, alkio ir dvokimo mes dažnai apalpdavome. Tik ketvirtą dieną vokiečių kareiviai mus išgelbėjo iš beviltiškos padėties.

Belgradas. E. Serbų ministerių komisarų tarybos pirmininkas vidaus reikalų ministeris komisaras Milan Acimovičius šį vakarą per Belgrado radiją pasakė trumpą kalbą į gyventojus serbus. Jis įspėjo serbų tautą prieš komunistinius ir kitokius iš svetur leidžiamus propagandos šūkius.

Atsišaukimas į gyventojus

Vokiečių kariuomenės užimtuose kraštuose aukščiausioji valdžia priklauso kariuomenės viršininkams. Jų nurodymai turi būti vykdomi.

Per 24 val. nuo šio atsišaukimo paskelbimo reikia **grąžinti:**

visus **ginklus,** amuniciją, rankines granatas ir kitus karo reikmenis;

visą **sovietų kariuomenės** bei **sovietų valdžios** turtą;

visas **proklamacijas.**

Nusižengimai bus baudžiami pagal karo įstatymus.

Išvardinti daiktai grąžinami į vokiečių komendantūras arba, kur tokių nėra, į miesto savivaldybę arba valsčiaus viršaičiui. Šie yra atsakingi už tų daiktų tvarkingą sukrovimą ir saugojimą.

Tuojau reikia pranešti:

apie ginklų, amunicijos, karo reikmenų, maisto ir pašaro sandėlius bei kitokį sovietų kariuomenės turtą;

apie besislapstančius sovietų kariuomenės karininkus, kareivius ir komisarus bei kitus sovietams dirbančius asmenis;

apie pastebėtus parašiutu nusileidžiusius asmenis;

apie visus ginkluotus vyrus.

Už anksčiau minėtų asmenų perdavimą valdžios organams yra numatytos premijos.

Mirties bausme baudžiama:

kiekvienas vokiečių **karininko,** kareivio ar tarnautojo užpuolimas;

kiekvienas pasikėsinimas prieš vokiečių kariuomenės įrengimus, susisiekimo priemones ir **bet kokias įmones;**

sovietų kariuomenės karininkų, kareivių, komisarų ir kitų sovietams dirbančių asmenų slėpimas bei šelpimas; šie asmenys tuojau perduotini valdžios organams.

Be to, draudžiama ir pagal karo įstatymus baudžiama:

kariškų žinių perdavimas žodžiu, raštu ar kitokiu būdu;

ne Didžiosios Vokietijos ar ne vokiečių užimtų kraštų **radijo stočių klausymas;**

žydams turėti **radijo aparatus;**

uždaryti krautuves, valgyklas ir restoranus;

kainų kėlimas parduodant vokiečių kariškiams ar gyventojams. Nepildžius šio įsakymo bus baudžiama uždarant parduotuvę ar konfiskuojant prekę;

išeiti iš namų nuo 22 val. iki 6 val., **žydams** nuo 20 iki 6 val.;

vaikščiojimas tarp vietovių anksčiau minėtu laiku; žydams aplamai **draudžiama** apleisti gyvenamas vietas.

Visi gyventojai privalo dirbti savo darbą ir laikytis ramiai.

Karo Vadas

Panaikinami bolševikiniai mokesčiai

Ir mokesčius bolševikai sugebėjo panaudoti Lietuvos ūkiniam gyvenimui ardyti. Raudonųjų Maskvos agentų diriguojami, vietiniai komisarai **visiems Lietuvos, jų terminologija „nedarbo" valstiečiams 1940 metų žemės mokestį padidino nuo 50% iki 200%** ir šį padidinimą, siekiant 15,2 milijonų litų, pareikalavo sumokėti.

Bet tai tik pradžia. Turėdami tikslą pavienius žemės ūkius sunaikinti, o jų žemę ir inventorių atimti kolchozams steigti, bolševikai įvedė **nepakeliamą žemės ūkio mokestį.**

Pagal buv. Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo 1941. V. 14 d. įsaką, t. y. įstatymą, dėl žemės ūkio mokesčio, žemės ūkio mokestis imamas nuo ūkio pajamų. Ūkio pajamoms apskaičiuoti nustatomas tiek žemės, tiek ir gyvulių pajamingumas, visiškai neatsižvelgiant į tai, kiek iš tikrųjų žemė ir gyvuliai duoda pajamų. Buvo nustatytos šios pajamingumo normos: vieno ha dirvos — 300 rub., sodų ir uogynų — 380 rub., šienaujamų pievų — 120 rub.; vieno gyvulio: karvės — 230 rub., arklio — 200 rub., kiaulės — 160 rub.

Taikant šias pajamingumo normas, ūkiui iš 30 ha žemės, susidedančios iš 25 ha dirvos, 4 ha pievos ir 1 ha sodo ir turinčiam 4 arklius, 8 karves bei 6 kiaules, **apskaičiuojama metinių „pajamų" 11.960 rublių** ir pagal nustatytas žemės ūkio mokesčio normas **nustatoma mokėti žemės ūkio mokesčio „tik" 2593 rubliai.**

O kadangi šio ūkio savininkas buvo laikomas „nedarbo" valstiečiu, turinčiu „nedarbo" pajamų, nors jis pats anksčiau už berną kėlė ir pirmą pradalgę piovė,

tai jam žemės ūkio mokestis 2593 rublių buvo didinamas dar 50%, t. y. iki 3889,50 rublių.

Tokių drakoniškų žemės ūkio mokesčių nė vienas valstietis nebūtų pajėgęs sumokėti: ūkiai būtų buvę likviduoti, o patys valstiečiai ištremti ar sunaikinti.

Vienu iš pirmųjų mūsų kompetentingų organų nutarimų,

bolševikinis žemės ūkio mokestis yra panaikintas, 1940 metų žemės mokesčio padidinimas nuimtas ir atstatytas veikęs senasis žemės mokesčio įstatymas.

Todėl už 1941 m. I pusmetį žemės mokestis teturi būti sumokėtas iki š. m. liepos 30 d. tokio dydžio, kokio buvo mokamas iki 1940 metų birželio 15 d., o už 1940 metus sumokėtas padidintasis žemės mokestis įskaitomas į žemės mokestį už 1940 metus.

Bolševikai nepamiršo ir prekybos, pramonės bei amatininkų. Tiek nacionalizuotų, tiek privačių įmonių savininkams

verslo pelno mokestį už 1940 metus padidino nuo 50% iki 100%.

Dėl stokos prekių silpnai begyvuojančią užsilikusią smulkiąją privačią prekybą šis verslo pelno mokesčio padidinimas parbloškė, o

1941 metais bolševikų įvestieji verslo ir pajamų mokesčiai

veik visą privačią prekybą ir pramonę likvidavo.

Pagal 1941 m. gegužės 13 d. buv. Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaką, dėl verslo mokesčio,

privačios prekybos ir pramonės įmonės ir amatai su 4 ir daugiau samdomų darbininkų privalėjo mokėti verslo mokesčio nuo 5% iki 15% nuo apyvartos.

Tokis negirdėtas mokestis buvo neįmanomas privačiai prekybai, kuri sunkiai ir mažais kiekiais tegaudavo prekių iš valstybinių bazių ir privalėdavo pardavinėti jas nustatytomis kainomis su 3—10% uždarbiu nuo apyvartos.

Net už prekybą iš kiosko buvo nustatyta verslo mokesčio iki 500 rub. metams.

Be to, pagal 1941. V. 10 ir 11 d.d. įsakus dėl pajamų mokesčio ir dėl butų ir kultūrinės buities statybos reikalams rinkliavos, dvasininkai, pavieniai amatininkai, privatūs prekybininkai ir pramonininkai, vežikai, taksi savinink. ir t. t. privalėjo mokėti dar pajamų mokestį ir kultūros rinkliavą. Šie mokesčiai turėjo būti mokami nuo apdedamųjų pajamų, apskaičiuojamų iš brutto pajamų, atmetus joms įgyti išlaidas. Šie pajamų mokesčio ir kultūros rinkliavos mokėtojai, mokesčio normų požiūriu, buvo suskirstyti į dvi grupes. Viena grupė — neturį samdinių amatininkai, vežikai, taksi savininkai, butų išnuomotojai turėjo mokėti mažiau, o kita grupė — dvasininkai, prekybininkai ir pramonininkai, turį samdinių amatininkai, vežikai, taksi savininkai ir t. t. — keleriopai daugiau. Pavyzdžiui, nuo 5000 rub. metinių pajamų, pajamų mokesčio ir kultūros rinkliavos turėjo mokėti pirmoji mokėtojų grupė — 377 rublius, o antroji — 811 rublių.

Bolševikiniai verslo ir pajamų mokesčiai dabar taip pat panaikinti; atstatyti veikti verslo pagrindinis ir pelno mokesčiai.

Todėl tiek prekybininkas bei pramonininkas, tiek amatininkas gali drąsiai vėl imtis savo įprastinio darbo, tvirtai žinodamas, kad jo darbo vaisiai nebus atimti, ir tuo prisidėti prie nuniokoto Lietuvos ekonominio gyvenimo atstatymo.

Dėl darbo jėgos žemės ūkyje

Dėl darbo jėgos žemės ūkyje

Mūsų krašte yra dideli darbo jėgos rezervai, bet jos pagrindinėje šakoje — žemės ūkyje — darbininkų stinga. Surinktais duomenimis 1938 m. trūko 36.682 metinių žemės ūkio darbininkų. Į šį skaičių dar neįėjo padieniai darbininkai, samdomi šienapiūtei, rugiapiūtei, cukrinių runkelių, bulvių ir daržovių valymui bei kitiems sezoniniams darbams. Taip pat ir žemės ūkiui artimose šakose, miškų ir durpynų ūkiuose, jaučiama žymi darbininkų stoka.

Pastaraisiais metais žemės ūkio darbininkų skaičius dar labiau sumažėjo. Prie to prisidėjo bolševikiški įstatymai, kuriais buvo siekiama žemės ūkis sukolektyvinti. Paskelbus š. m. sausio mėn. 25 dieną darbininkų samdos privačiuose ūkiuose taisykles, ūkininkams buvo neįmanoma pasisamdyti darbininkų ir pastarieji buvo priversti kitur ieškoti darbo. Nuo 1940 m. birželio mėn. 15 dienos per vienerius metus vien Kaune ir apskrityje iš kaimo atvykusių darbininkų — bedarbių užregistruota apie 10.000. Kiek yra darbininkų, palikusių žemės ūkį, kitur — dar žinių nesurinkta, bet galima tvirtinti, kad jų bus per 20.000 žmonių.

Šiandien mūsų krašto ūkinis gyvenimas pradedamas tvarkyti naujais, tvirtais pagrindais. Žemės ūkį intensyvinant, pirmiausia turės būti tinkamai išspręstas darbininkų pasiskirstymo klausimas. Prie šio pirmos svarbos klausimo sprendimo turėtų prisidėti ir pats kaimas.

Todėl visi valsčių viršaičiai įpareigojami skubiai surinkti šias žinias:

1) kiek žemės ūkio darbininkų valsčiuje trūksta,

2) kuriems žemės ūkio darbams daugiausia trūksta darbininkų,

3) koks yra valsčiuje žemės ūkio darbininkų perteklius, jei toks yra.

Žinias rinkti per kaimų seniūnus. Darbui pagreitinti į talką kviečiami rajonų agronomai, mokytojai ir mokiniai.

Surinktos ir sugrupuotos paskirų valsčių žinios turi būti siunčiamos Darbo Tvarkymo Departamentui, Kaunas, Gedimino g-vė Nr. 40. Dėl persiuntimo būdų susitarti su apskričių viršininkais.

Pradėjus paštui veikti, žinias siųsti paštu arba pranešti telefonu: tarnybos metu Nr. 20644, po tarnybos laiko — Nr. 20645.

Darbo Tvarkymo Departamentas

Išgarsintosios „pamaldos" Maskvoje iš tiesų buvo tik vaidinimas filmų koncernui

Stockholmas. VII. 12. ELTA. Vienas vengrų pirklys, kuris tuoj po vokiečių sovietų karo pradžios kelias dienas gyveno Maskvoje ir šiomis dienomis atvyko į Ankarą, kaip „Goeteborgs Morgenposten" praneša iš Ankaros, pareiškė eilę įdomių dalykų apie nuotaikas rusų sostinėje, kilus karui. Aš niekur negalėjau pastebėti jokios tautinio entuziazmo bangos, — pasakojo jis, — bet priešingai, pranešimą apie karo pradžią masės pasitiko greičiau apatišku abejingumu. Kai aš išvykau iš Maskvos, rusų bažnyčia, kiek ji dar egzistuoja, laikėsi visiškai pasyviai. Oficialus bedievio laikraštis „Bezbožnik" varė savo antireliginę propagandą su didžiausiu intensyvumu toliau. Šiame laikraštyje greta išsireiškimo „fašistų šunys" buvo vartojamas ir toks — „krikščioniški šunys iš vakarų". Pirklys toliau pasakoja, kad

vienintelės didesnės pamaldos Maskvoje buvo tikras farsas.

Tai nebuvo tikinčiųjų susirinkimas, bet vaidinimas rusų vyriausybei artimam filmų koncernui. Vėliau tikrai paaiškėjo, kad

šios pamaldos, masiniai dalyvaujant statistams, buvo filmuojamos savaitinėms Amerikos filmų apžvalgoms.

Vašingtonas, VII. 12. E. „Associated Press" žiniomis, karo ministerija praneša, jog Aliaskoje ir kituose tolmosios šiaurės forpostuose esą Jungtinių Valstybių kariai gaus kasdien dvi vitaminų tabletes. Tabletės saugoja nuo skilvio susirgimų. Be vitaminų jose yra dar ir nikotino rūkšties.

Sirijoje paskelbtos paliaubos

Vichy, VII. 13. ELTA. Iš karo ministerijos gautomis žiniomis, derybos tarp Sirijos prancūzų vyriausiojo komisaro generolo Dentzo ir anglų kariuomenės vyriausiojo vado generolo Wilsono pasibaigė tuo, kad vakar vakare

buvo parafuota paliaubų sutartis.

Tuo būdu Sirijos konfliktas, trukęs 34 dienas, baigėsi. Generolo Dentzo ir generolo Wilsono parafuotų paliaubų sąlygos tuo tarpu Vichyje negautos. Todėl apie kokią nors vietinių kompetentingų sluoksnių reakciją šiuo reikalu dar nieko nežinoma.

VICHY. VII. 14. ELTA. Vietiniuose gerai informuotuose sluoksniuose liepos 13 d. vakare buvo pareikšta, jog generolas Dentzas britų karo paliaubų sąlygas persiuntė karo ministeriui, kad sužinotų pastarojo nuomonę atskirais techniško pobūdžio klausimais. Nurodoma, kad jokia karo paliaubų sutartis nėra pasirašyta, kad tai tėra ginklų paliaubų susitarimas generolo Dentzo atstovo, būtent, generolo Verdilhaco, parafuotas. Susitarimas galutinai baigti Sirijos konfliktą greičiausia bus pasirašytas generolo Dentzo, tačiau prancūzų vyriausybė, po to, kai ji aiškiai pareiškė savo pažiūrą atsakydama į pirmąsias karo paliaubų sąlygas, šito susitarimo neratifikuos. Čia reikalas eina, kaip vietiniuose gerai informuotuose sluoksniuose pareiškiama, apie baigimą Sirijos konflikto kaip vietinio ir karinio pobūdžio operacijos, kuri nieko bendro su prancūzų vyriausybės politika neturi. Generolas Dentzas yra padėtyje apsuptojo, kuris negali daugiau priešintis. Prancūzų ir britų vyriausybių santykiai, taip pat kaip ir prancūzų vyriausybės santykiai su mandatiniu kraštu Sirija, to bus mažiausia paliesti. Toliau vietiniuose gerai informuotuose sluoksniuose reiškiama nuomonė, kad naujosios britų ginklų paliaubų sąlygos apsiribos grynai karinio pobūdžio sritimi.